

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt XIV. Accedunt Præsides ad Concilium, & quo ordine ac ritu.
Celebratur Sessio, prorogatis ad Kalendas Septembres Decretis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11665

stiano Principe nec quidquam deterius contra Deum, nec Ecclesiæ perniciosius committi posse, quàm Oecumenicę Synodi progressum turbari, hoc est, efficacissimi adiumenti inter ea omnia quæ ad incolumitatem Ecclesiæ Deus instituit. Hæc in documentis.

7 Monita priuatim Ascanio data, duo fuere. Alterum, vt se citò expediret, neque pateretur detineri se verbis ambiguis, donec Parmenses messem maturescentem collegissent. Alterum, ne Gallis assentiretur, si quid agerent de obligando quasi per acceptum pignus Pontifice; quod vt violentum, perinde nec ex animo factum, nec diuturnum foret: satis illis esse debere amorem candoremque præteritum, ^m quem in Pontifice experti fuerant.

^m In mandatis Montis Poltiani.
ⁿ Vide Adrianum lib. 8.

8 Ac prudenter quidem præmonuit Pontifex, cunctationem à Gallo quaesitum iri, quò ^a Parmensibus commoditas metendi colligendique fruges pararetur. Etenim postquam opera data est, vt per egregia humanitatis argumenta, sed spe generatim adiectâ, Ascanius sopiretur, Rex animaduertens, eum ad discedendum paratum, ita per libellum respondit, mandatis Pontificis ipsi ostensis; A se ad Pontificem certum hominem allegatum iri. Hic Monlucius fuit, qui postea famâ inclaruit, tum ob Senarum defensionem, eo ipsi honestiorem quò magis improperam, tum ob relicta posteritati monumenta rerum in militia ab eo gestarum. Is Romam venit, sed nihil ea de re cum Pontifice est collocutus; quin ab eo interrogatus, excusationem præterdit, quam infra narrabimus. Scilicet semper Principes lentè procedunt in adimenda alij Principi spe, valido quippe nexu, quo sibi vinctum detinent eum qui conditione liber est, & quo nexu qui vincitur, rarò solers est suis se manibus exoluere.

C A P V T XIV.

Accedunt Præsides ad Concilium, & quo ordine ac ritu. Celebratur Sessio, prorogatis ad Kalendas Septembres Decretis.

1 **H**Æc discordiæ cum Gallis indicia non retardarunt Iulium, sed potius impulerunt ad Synodum aperiendam. Itaque destinavit iterum Concilij secretis Massarellum, ^a virum & peritum & probatę fidei, eumque iussit mutatis equis eò festinare, ^b & Bononiã transeuntem agere cum Crescentio Legato ibi commorante, ei que significare; Si per responsa Cæsaris ad Dandinum haberetur, velle Carolum absque dilatione Synodum inchoari, Legatus Tridentum pergeret; sin mallet Cæsar ob Germanorum commodum cunctari, Bononiã persisteret: sed Synodi per duos Antistites

^a 15. Aprilis, ex Diario.
^b Vide Diarium, diē 12.

G g 2

Præsidi-

1551.
e In Actis
Consistoria-
libus.

d Diarium.

e Diarium.
Et hæc &
Acta Triden-
ti vsque ad
suspensio-
nem, & Præ-
sidum disces-
sū, extant in
volumine A-
ctorum legi-
timorum in
Arce S. An-
geli Romæ,
cui titulus,
Acta Conci-
lij sub Iu-
lio III. vbi
sunt dicta
Theologo-
rum in con-
ueniibus. Et
hoc volumen
est gemina-
tum: alte-
rum signa-
tum litte-
ra E, alte-
rum F. & in
secundo plu-
ra quam in
primo conti-
nentur.

Præsides initium fieret die præscripto. ^e Hanc Iulius aperitionem volebat, tum quia superiore experimento compertum erat, eam esse velut postremum æris campani sonum, quo edito ij qui aduocantur, iter aggrediuntur; tum quia Synodo Oecumenicâ iam apertâ, fas non erat, à Gallis propriam suæ nationis conuocare. Idcirco in Senatu ^d 24. Aprilis publicas supplicationes indixit, ad Dei opem pro Synodi felicitate poscendam: iussitque omnes Episcopos, qui tunc Romæ aderant numero octoginta quatuor, ^e Tridentum conuenire.

Crescentius cum ad Massarelli aduentum nondum de Cæsaris mente à Dandino fuisset certior factus, id temporis nihil mouit. Sed Pontifex mutato consilio honestius duxit, si Concilium per Legati præsentiam aperiretur. Interim Dandinus in reditu iter habens Tridento 4. Aprilis, palàm ibi fecit, cupere Carolum, vt res lentè progredèretur, ob causas quas memorauimus. Legatus itaque Tridentum peruenit die 29. cui obuiam ad secundum lapidem processere Madruccius Cardinalis, Archiepiscopi & Episcopi qui aduenerant, non plures quàm tredecim, ferè omnes Cæsari addicti. Laurentius Platanus Belga Legatum ac Præsides excepit Latinâ oratione Madruccij nomine, cui ab epistolis erat, quâ Madruccius, laudato Pontificis consilio, se suamque urbem offerebat, vt illius sacrosancti Conuentus commodis deseruiret. His Latinâ pariter oratione, grati animi sensâ depromente, respondit Antonius Floribellus Mutinensis, qui Legato à secretis erat. Prouecti ad proximum vrbi templum, viatorum amictu deposito, Pontificalem induerunt. Hic Franciscus Vargas, Cæsarei fisci Procurator, litteras protulit commissæ sibi à Cæsare procurationis ac potestatis; tum per verba ad reuerentiam beneuolentiamque composita omnem Cæsaris operam ad Concilij commoda obtulit, fufiusque Pontificis, Legati, ac Præsidium laudes, simulque Cæsaris ex ea conuocatione lætitiâ est profecutus. Ad quæ Legatus grauiter ac reuerenter respondit. Conscensis iterum equis ingressi sunt urbem bini, Legatus & Madruccius, tum duo Præsides, ac deinceps reliqui Antistites. In ipso vrbis ingressu ab Ordine Ecclesiastico ac populo exceptus est festinè Legatus, & sub umbella ad ædem principem, atque inde, carimonis pro more peractis, promulgatâque noxarum indulgentiâ, ad domicilium deductus est. Eodem die Tridentum peruenit Franciscus Toletanus, ad Concilium Orator à Cæsare designatus.

Dubitatum est, Madruccio an Præsidibus potior sedes deberetur: de quo Massarellus petente Cardinali ad Pontificem scripsit. Interim verò Madruccius offensionis vitandæ gratiâ antehabitus; tamen

tametsi Legatus optasset, ^f vt prius quid imperaret Pontifex expectaretur: ^g quod prudentius fuisset consilium; cum postea ex Pontificis mandato mutatione opus fuerit. Siquidem præscriptum est, vt in functionibus quæ ad Synodum non spectarent, Madruccius præcederet; in iis autem quæ Synodi essent, siue Sessiones, siue conuentus, ^h tres Præsides vnâ considerent, æquè ac quando tres Legati aderant; Madruccius verò Sedem propriam haberet decorè ornatam, & ab Episcopis sepositam. Præterea Legatus iussus est extra vrbs portam ire obuiam Hispaniæ Principi illac breuè transituro, cum Dynastarum iureiurando Rex iam fuisset renuntiatus; eumdemque ad dexterum latus collocatum ad ædes comitari, ibi tamen ab equo non desilire.

4 Habitus fuit primus Patrum congressus pridie Kalendas Maias, atque in eo propositum, vt die postero Synodus aperiretur; sed simul eius processus ad Kalendas Septembres prorogaretur. Etiam in hac prima, eaque non grauissima deliberatione, permisit Deus, vt maior illius noui conuentus libertas quàm concordia cerneretur. Cunctis inchoatio Synodi & prorogatio generatim probata, vt Germanos præstolarentur. Sed ea dilatio plerisque iusto longior visa est, cum eorum complures sex ibi annos exegissent, & ex iis annis quatuor in otio post translationem, inuitati sæpius à Paulo vt adirent Bononiam, opusque cum collegis, qui discesserant, prosequerentur; ibi tamen Cæsaris voluntate retenti, adeoque vehementer cuperent rei finem imponere, & ad suas Ecclesias regressu stabili remeare. Plerique igitur in Ioannis Fonscæ Stabienfis Episcopi sententiam iuere, vt nimirum ad incertum diem fieret prorogatio, quò posset quàm citissimè tolli: sed Pighinus, duorum Præsidum primus, opportunè monstrauit, huiusmodi moram haud interitici vt Synodus oticaretur, sed vtilem, imò necessariam esse, vt eo temporis interuallo Protestantes accederent, ad quorum recuperationem ea noua conuocatio potissimùm tendebat. Scire se, hanc esse voluntatem Cæsaris, cui nuper ipse Nuntius adfuerat; neque minus eo spatio opus esse vt reliqui conuenirent, qui cum annonæ caritate tum belli suspitionibus detinebantur. Denuò igitur dictæ sententiæ: & Saluator Alexius Turritanus Archiepiscopus, qui primâ vice sententiam suam haud protulerat, quòd prius alios audire voluisset, tametsi Præside oppositum suadente, Fonscæ sententiam probauit, causatus, si ratio haberetur de contumacium & hæreticorum commodis, longè maiorem habendam de commodis obsequentium & Catholicorum; neque committendum, vt ij in-

1551.
f Diarium,
30. Aprilis,
& 1. Maij.
g Epistola
Legati ad
Dandinum,
infra profe-
renda.
h Diarium,
20. Maij.

Historiæ
Concilij Tri-
dentini
Lib. II.
Cap. 14.

1551. ter infinitæ procrastinationis incommoda macerarentur. Sed è contrario Fonseca, aliique cum eo sententiam mutauere: & hæc in confessu vicit. Quare postridie celebrata est vndecima Concilij Sessio.¹ Solemne sacrificium fecit Legatus, qui Sacerdotio initiatus, tunc primùm Sacris operatus est: Latinam concionem habuit Sigismundus Fedrius Franciscanus cognominatus à Directa. Massarellus duo Pontificis Diplomata recitauit; alterum de resumendo Tridenti Concilio, alterum de Præsidium electione: tum Archiepiscopus Turritanus è suggestu inchoationis Decreta proposuit, quæ concorditer accepta. Per eos dies ac deinceps accesserunt ad Synodum * Episcopi primarij satis frequentes. Hic verò conuentus non habebantur ad expendenda rerum argumenta, tum quia plurimum laboris operi impensum fuerat Tridenti prius, postea Bononiæ, tum quò palàm fieret, Germanos non ad solemnia tantùm, sed ad rem ipsam etiam expectari; cum plerisque videatur, in summis conuentibus maius opus confici in consiliis quàm in Decretis faciendis.

i Litteræ Legati ad Dandinum, 1. Maij 1551. inter Ceturorum monumenta.

* Ex Diario.

CAPUT XV.

Hispania Principis, & Bohemia Regis transitus Tridento. Plures Regum Oratores, & tres Septemviri Ecclesiastici adueniunt. Et duodecima Sessio.

NE rerum series interrumpatur, libet vnà proseguere, quæ ibi euenere vsque ad duodecimam Sessionem, quæ nouum Synodi exordium censeri potest.

Pridie Nonas Iunij eò peruenit Philippus Hispaniarum Princeps, è Germania redux, quem Romanorum Regem renuntiandum, Ferdinando successurum, proposuerat Carolus; Ferdinando autem, si assentiretur, Imperij consortium offerebat, quemadmodum duo simul Cæsares olim imperauerant. Sed Ferdinandus causatus est, non posse quidquam à se statui, absente Maximiliano filio, iam Bohemæ Rege constituto, & Caroli genero, cuius loco tunc Hispanias moderabatur. Idcirco Maximilianus, relicta ibi coniuge, prope Germaniam repetiit, obfirmato ad obfistendum animo; satis gnarus, Germanos magis ad se propensos fore, quippe nationis eiusdem Principem, minus formidabilem, atque apud ipsos commoraturum. Eo igitur refrigerante consilio, Philippus in Hispaniam reuersurus iter habuit Tridento*. Nec ab re facturum me putauerim, si breuiter exposuero, qui ritus in honoribus illi habendis seruati sunt, cum id & illustrium scriptorum recentium exemplum mihi persua-

* In Diario à 6. ad 9. Iunij.